

memo

Interegion Groep B.V.
Past. van de Plaatstraat 17a
2375 AE Rijpwetering
T. (071) 341 79 79
F. (071) 341 79 70
www.interegion.nl

Onderwerp : Aanvullende deskstudy vleermuizenonderzoek
Datum : 12 november 2013

Pagina : 1 van 8

In navolging op het flora en fauna onderzoek Ecologische Quickscan Rijksstraatweg Glimmen dd 7 juni 2013 van Vos Ecologisch Onderzoek waarin geadviseerd wordt aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen te verrichten, is onderhavige memo opgesteld.

Ecologische Quickscan Rijksstraatweg Glimmen

In het flora en fauna onderzoek Ecologische Quickscan Rijksstraatweg Glimmen dd 7 juni 2013 van Vos Ecologisch Onderzoek wordt als volgt gemeld.

In het plangebied kunnen de volgende vleermuizen voorkomen:

Baardvleermuis
Watervleermuis
Meervleermuis
Gewone dwergvleermuis
Ruige dwergvleermuis
Laatvlieger
Gewone groot oorvleermuis
Rosse vleermuis

De Meervleermuis wordt op de planlocatie of in de directe omgeving niet verwacht omdat deze soort boven grote wateroppervlakken jaagt, zoals het Paterswoldsemeer en het Zuidlaardermeer.

Het plangebied is voor de meeste van deze soorten geschikt als jachtgebied en vliegroue. Het planlocatie, met name kadastraal bekend perceel 4359, hierna genoemd perceel 4359, en de houtwal ten noorden van de locatie is rijk aan bomen met Klimop, spleten in de schors, dode takken en uitrottingsholten. Dit biedt vleermuizen veel schuilgelegenheid.

Locatie eigenschappen

Kenmerken van de locatie zijn;

- een historische bomen wal
- Braak liggend terrein met verspreid bomen.

Behandeld door:

Michelle Iestra

T (071) 341 79 74

F (071) 341 79 70

M (06) 132 70 167

iestra@interegion.nl

Geschiedenis van de locatie

Op de locatie is van oudsher een houtwal gelegen welke thans geen aansluiting meer heeft op de Rijksstraatweg. Medio 1960 is er op de locatie een garagebedrijf gevestigd met een tankstation en showroom. Door activiteiten van het tankstation is er een bodemverontreiniging ontstaan, deze verontreiniging moet worden verwijderd. Medio 2000 is de bedrijfsvoering van het garagebedrijf gestaakt. In november 2004 is de sloopvergunning afgegeven waarna de opstallen gesloopt zijn. Ten aanzien van deze sloopvergunning heeft geen Flora en Fauna onderzoek plaatsgevonden. Het terrein is sinds die tijd braakliggend. Wel is het terrein in de tussentijd gebruikt als ijsbaan, voor de aanleg van deze ijsbaan is grond verzet.

Ontwikkelplan

Op de locatie is het voornemen om 6 woningen te realiseren. Deze woningen met bijgebouwen zijn gepland op het braakliggend terrein waar voorheen de garage met loods en showroom waren gesitueerd. De onderbroken structuur van de houtwal wordt middels begroeiing hersteld tot aan de Rijksstraatweg. De aanwezige houtwal blijft onaangetast en wordt bestemmingsmatig beschermd. Het te bebouwen oppervlak is gelegen tussen de houtwal en perceel 4359. Het perceel 4359 krijgt hoofdzakelijk de bestemming "tuinen en erven - bijgebouwen uitgesloten".

Voortbordurend op de Ecologische Quickscan en de locatie eigenschappen

Hoewel vleermuizen lang kunnen leven en weinig natuurlijke vijanden hebben, gaat het toch niet zo goed met ze. Van de 21 soorten vleermuizen die er in Nederland zijn gevonden, zijn negen soorten zeldzaam. Tenminste vijf andere soorten zijn de afgelopen vijftig jaar erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen.

Veel verblijfplaatsen zijn in de loop der jaren verdwenen of ontoegankelijk geworden voor vleermuizen: bomen worden gekapt, spouwmuren opgevuld, oude gebouwen gerenoveerd. Veel bestrijdings- en houtconserveringsmiddelen doden niet alleen insecten, maar vergiftigen ook vleermuizen en hun jongen. Veranderingen in het landschap hebben ook een negatief effect gehad, doordat jachtgebieden en vliegroutes verdwenen zijn.

Doordat vleermuizen in grote groepen leven heeft een "ongeluk" op of rond een kolonieplaats grote gevolgen voor de vleermuisstand in een groot gebied. Een vleermuis krijgt meestal maar één jong per jaar. Daardoor duurt het erg lang voor een groep weer over zo'n tegenslag heen is.

Vleermuizen zijn sinds 1973 bij de wet beschermd. Ze mogen niet gevangen of gedood worden. Het is verboden ze levend of dood te bewaren of te verhandelen. Vleermuizen mogen niet verontrust of verstoord worden. Ook de verblijfplaatsen mogen niet beschadigd worden. Voor een deel van deze verbodsbepalingen is ontheffing mogelijk.

De juridische bescherming van de Nederlandse natuur is in hoofdlijnen geregeld via twee sporen. De soortenbescherming, die landelijk is geregeld door de Flora- en Faunawet en de gebiedsbescherming, waarvoor de Natuurbeschermingswet 1998 het belangrijkste beschermingskader is. De juridische bescherming van vleermuizen komt in beide beschermingskaders aan bod.

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van wilde inheemse plant- en diersoorten. Alle in Nederland voorkomende inheemse vleermuissoorten zijn aangemerkt als beschermde diersoorten. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren (en planten) niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12).

Mogelijke aanwezige vleermuizen

Hieronder zijn de eigenschappen opgenomen van de op de locatie mogelijke aanwezige vleermuizen met dan wel aanwezig verblijfsgebied dan wel als jachtgebied.

De Meervleermuis wordt buiten beschouwing gelaten omdat deze soort boven grote wateroppervlakken jaagt.

Baardvleermuis

De Baardvleermuis bewoont in de zomer bomen, nest- of vleermuiskasten, zolders, of ruimte achter gevelbetimmeringen en vensterluiken van gebouwen. In de winter verblijven ze vooral in ondergrondse ruimte zoals mergelgroeven, bunker, forten, vestingwerken, maar ook in ouden steenfabrieken.

In de zomermaanden wordt in Nederland de Baardvleermuis weinig waargenomen dit komt waarschijnlijk door dat het geluid dat hij produceert vaak ook op andere vleermuizen lijkt. In de winter wordt hij vrijwel overal in Nederland aangetroffen op de hierboven genoemde verblijfplaatsen. Het merendeel van de dieren jaagt binnen een afstand van 1 tot 3 kilometer van de verblijfsplaats.

Conclusie

Het verblijfsgebied van de Baardvleermuis ondervindt geen hinder van de voorgenomen ontwikkeling omdat;

- Tijdens het onderzoek dd 21 augustus 2012 (zomermaand) geen vleermuis is waargenomen dus ook niet de Baardvleermuis. Mocht de Baardvleermuis toch huishouden in de houtwal dan wel op perceel 4359 ondervindt hij geen hinder omdat de houtwal en perceel 4359 onaangeroerd blijven.

Het jachtgebied van de Baardvleermuis ondervindt geen hinder van de voorgenomen ontwikkeling omdat;

- Het jaagt gebied een afstand van 1 tot 3 kilometer kent, in een straal van 1 tot 3 kilometer zijn genoeg mogelijkheden om te jagen.

Rosse vleermuis

De Rosse vleermuis is in West-Europa een uitgesproken boombewonende soort. Doordat de Rosse vleermuis tamelijk luidruchtig is, en de geluiden ook zonder hulpmiddelen vaak goed te horen zijn, zijn verblijfplaatsen relatief makkelijk te vinden. De afstand tussen dagrustplaats en jachtgebied wordt in de regel in een snelle rechte vlucht afgelegd, op een hoogte van honderd meter of meer. Jachtplaatsen liggen meestal in open terrein, waar met snelle duiken op insecten gejaagd wordt. De Rosse vleermuis jaagt vooral boven water en moerassige gebieden en jaagt ook wel bij straatverlichting. Jachtperioden liggen vooral in de avond- en ochtendschemering, en duren ongeveer een uur. Tussentijds keren de dieren terug naar hun In Midden-Europa staat de Rosse vleermuis bekend als een trekkende soort. In het noorden van Duitsland worden in de zomer kraamkolonies gevonden, maar zijn in de winter geen of weinig dieren aanwezig. In Zwitserland zijn geen kraamkolonies bekend, en verschijnen in het najaar grote aantallen vrouwtjes. Met behulp van ringonderzoek zijn in het verleden ook in Nederland waarnemingen gedaan die wijzen op trek. Anderzijds zijn er gebieden waar tijdens alle seizoenen Rosse vleermuizen gevonden kunnen worden, zodat onduidelijk is of ook 'onze' Rosse vleermuizen trekken.

Conclusie

Het verblijfsgebied van de Rosse vleermuis ondervindt geen hinder van de voorgenomen ontwikkeling omdat;

- Een verblijfsplaats kan zijn de houtwal of op perceel 4359. Echter de aanwezigheid is klein dat hij zich hier schuil houdt, het dier is luidruchtig en had bij een veldonderzoek waargenomen moeten zijn. Mocht de Rosse vleermuis toch huishouden in de houtwal of dan wel op perceel 4359 ondervindt hij geen hinder omdat de houtwal en perceel 4359 onaangeroerd blijven.

Het jachtgebied van de Rosse vleermuis ondervindt geen hinder van de voorgenomen ontwikkeling omdat;

- De afstand tussen dagrustplaats en jachtgebied wordt in de regel in een snelle rechte vlucht afgelegd, op een hoogte van honderd meter of meer. Jachtplaatsen liggen meestal in open terrein, waar met snelle duiken op insecten gejaagd wordt. De Rosse vleermuis jaagt vooral boven water en moerassige gebieden en jaagt ook wel bij straatverlichting. Het braakliggend terrein voldoet niet aan deze kenmerken.

Gewone dwergvleermuis

Gewone dwergvleermuizen jagen in gesloten tot half open landschap. Ze jagen relatief snel en wendbaar in een grillige vlucht met veel bochten en lussen en vliegen daarbij op enige afstand (1 tot 8 m) langs de vegetatie. Ze vliegen op een hoogte van gemiddeld 2 tot 5 m, maar soms wel 15 m. Gewone dwergvleermuizen jagen in de beschutting van opgaande elementen in groene bebouwde omgeving, langs kanalen, vaarten, in tuinen en parken met vijvers, in lanen, tussen boomkruinen, boven open plekken in bos, langs de bosrand (vooral oude voedselrijke loofbossen), straatlantaarns, in en langs lanen, bomenrijen, singels, houtwallen en holle wegen.

Waterpartijen en beschutte oevers zijn favoriet als jachtgebied. Ze jagen hoofdzakelijk binnen en straal van 2-5 km van de verblijfplaats.

Kraam)kolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen, in spouwmuren, achter betimmering en daklijsten, of onder dakpannen gevonden.

Overwinterende gewone dwergvleermuizen worden vooral bij toeval gevonden in spouwmuren, onder dakpannen, achter betimmering en daklijsten. Daarnaast zijn ze ook in spleten in de muur van kerktorens, en in spleten in grotten, groeves, betonnen bruggen en parkeergarages en dergelijke gevonden.

Conclusie

Het verblijfsgebied van de Gewone dwergvleermuis ondervindt geen hinder van de voorgenomen ontwikkeling omdat;

- Een verblijfplaats, zijnde gebouwen/bebouwing, van de Gewone dwergvleermuis niet op de huidige locatie aanwezig is. In de nieuwe ontwikkeling zou hij mogelijk wel een verblijfplaats kunnen vinden.

Het jachtgebied van de Gewone dwergvleermuis ondervindt geen hinder van de voorgenomen ontwikkeling omdat;

- Ze jagen hoofdzakelijk binnen en straal van 2-5 km van de verblijfplaats.

Ruige dwergvleermuis

Ruige dwergvleermuizen jagen in vooral half open bosrijk landschap. Ze jagen in een relatief snelle rechtlijnige vlucht in lange banen, op 2 tot 5 m hoogte, op enige afstand van de vegetatie. Vaak jagen ruige dwergvleermuizen langs bosranden, door lanen, boven open plekken in bos en langs houtwallen. Waterpartijen en beschutte oevers in voedselrijke gebieden vormen een belangrijk aspect van het biotoop. Ze jagen ook graag bij straatlantaarns, maar bebouwing en open gebied zijn minder in trek. Ze jagen tot op 5 á 10 km van de verblijfplaats. Vliegroutes volgen zoveel mogelijk lijnvormige structuren. Vanaf augustus/september trekken vooral de dieren uit Midden- en Oost-Europa in Zuid-Westelijke richting om onder andere in Nederland te overwinteren. Als winterverblijf zijn gebouwen (spouwmuur, dakpannen, betimmering), houtstapels, maar ook boomholtes en nest- en vleermuiskasten bekend.

Conclusie

Het verblijfsgebied van de Ruige dwergvleermuis ondervindt geen hinder van de voorgenomen ontwikkeling omdat;

- Een verblijfplaats, zijnde gebouwen/bebouwing, van de Ruige dwergvleermuis niet op de huidige locatie aanwezig is. In de nieuwe ontwikkeling zou hij mogelijk wel een verblijfplaats kunnen vinden.

Het jachtgebied van de Ruige dwergvleermuis ondervindt geen hinder van de voorgenomen ontwikkeling omdat;

- Ze jagen hoofdzakelijk binnen en straal van 5 - 10 km van de verblijfplaats.

Laatvlieger

Kraamkolonies komen voor zover bekend alleen in gebouwen voor. Ze wonen in de spouwmuur, achter de betimmering, onder daklijsten en dakpannen of onder het lood rondom de schoorsteen. Soms worden ze ook op zolders aangetroffen. In vleermuiskasten worden laatvliegers zelden aangetroffen. Solitaire mannetjes worden soms achter vensterluiken gevonden. In de paartijd (september-oktober) worden vergelijkbare verblijven gebruikt. Er worden dan ook kleine groepjes laatvliegers op plaatsen gevonden waar ze in de zomer niet zaten. De (kraam)groepen bestaan meestal uit enkele tientallen en zelden uit meer dan 150 dieren. Laatvliegers bewonen een netwerk van verschillende huizen die op een afstand van hooguit enkele honderden meters van elkaar liggen. Ze verhuizen soms wel, maar zijn in principe erg plaats- en gebiedstrouw. Soms wordt één huis jaar na jaar als zomer- en winterverblijf gebruikt. De jachtgebieden liggen in een straal van 1 tot 5 km (zelden meer) rondom de kolonie. Vliegroutes volgen waar mogelijk lijnvormige structuren, maar Laatvliegers vliegen bij gunstige weersomstandigheden ook wel grote afstanden door open gebied.

Conclusie

Het verblijfsgebied van de Laatvlieger ondervindt geen hinder van de voorgenomen ontwikkeling omdat;

- Een verblijfsplaats, zijnde gebouwen/bebouwing, van de laatvlieger niet op de huidige locatie aanwezig is. In de nieuwe ontwikkeling zou hij mogelijk wel een verblijfsplaats kunnen vinden.

Het jachtgebied van de laatvlieger ondervindt geen hinder van de voorgenomen ontwikkeling omdat;

- Ze jagen hoofdzakelijk binnen en straal van 1 - 5 km van de verblijfplaats.

Gewone grootoorvleermuis

De Gewone grootoorvleermuis gebruikt zeer uiteenlopende soorten verblijfplaatsen. Ze worden in de zomer aangetroffen op zolders, achter betimmeringen, daklijsten en vensterluiken, in spouwmuren en onder dakpannen, in holten en spleten in bomen en in nest- en vleermuiskasten. Ze vormen meestal groepen van 5 tot 25 dieren, in uitzonderingen tot 80 dieren. Deze gebruiken in kleine groepjes verspreid een groot aantal verblijfplaatsen naast elkaar. Ze verhuizen vaak.

Als winterverblijf worden vooral ondergrondse ruimten gebruikt, zoals grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en (kasteel)kelders. Overwinterende Gewone grootoorvleermuizen zijn echter ook op zolders en in kerktorens, en een enkele keer in boomholtes gevonden. De winterslaaperperiode duurt van oktober/november - maart/april. Het zijn echter geen stabiele slapers. Vooral de Gewone grootoorvleermuizen die in winterverblijven met wisselende temperaturen overwinteren, worden, ook bij koud weer, regelmatig wakker. Ze jagen dan bijvoorbeeld op zolders op de daar overwinterende vlinders. De Gewone grootoorvleermuis geldt als standvleermuis. Meestal overwinteren ze in de onmiddellijke nabijheid van hun zomerverblijfplaatsen. De maximale afstand waarover verplaatsingen van geringde dieren zijn geregistreerd is circa 50 km.

Gewone grootoorvleermuizen jagen in de directe omgeving van de verblijfplaats tot op een afstand van maximaal 3 km. Ze volgen hagen en houtwallen, maar vooral in bos of kleinschalig landschap vliegen ze gewoon tussen de bomen door.

Conclusie

Het verblijfsgebied van de Gewone grootoorvleermuis ondervindt geen hinder van de voorgenomen ontwikkeling omdat;

- Een verblijfplaats, zijnde gebouwen/bebouwing, van de Gewone grootoorvleermuis niet op de huidige locatie aanwezig is. In de nieuwe ontwikkeling zou hij mogelijk wel een verblijfplaats kunnen vinden.

Het jachtgebied van de Gewone grootoorvleermuis ondervindt geen hinder van de voorgenomen ontwikkeling omdat;

- Ze jagen hoofdzakelijk binnen en straal van maximaal 3 km van de verblijfplaats.

Watervleermuis

De Watervleermuis is een boom bewonende soort van half open tot gesloten, waterrijk en bosrijk landschap. De soort komt ook voor in het laagland op plaatsen waar oudere bossen of parken aanwezig zijn. Ze jaagt vlak boven het wateroppervlak van beschutte waterpartijen, of aan de beschutte kant van vijvers in landgoederen en parken, kasteel en visvijvers, smalle vaarten, langzaam stromende rivieren en beken. Bij windstil weer wordt de beschutting minder belangrijk. De watervleermuis kan ook boven land jagen, relatief laag boven bospaden of beschutte open plekken in het bos, of hoger tussen de boomkronen. De homerange varieert afhankelijk van de ligging van de kolonies ten opzichte van het jachtgebied bij van enkele tot meer dan 10 kilometer.

De (kraam)groepen in de zomer zijn vooral bekend van spleten en gaten in holle bomen, maar worden soms ook op kerkzolders, in vleermuiskasten, bunkers en oude forten gevonden. Een verwante groep vrouwtjes, de kraamgroep, bewoont een netwerk van bomen waarbinnen individuen en groepen veel verhuizen. Al nadat de jongen enkele dagen oud zijn worden deze door de vrouwtjes meegenomen naar andere verblijfplaatsen.

(Kraam)kolonies variëren van enkele tientallen tot meer dan honderd dieren. Leefgebieden van naburige groepen kunnen gedeeltelijk overlappen zonder dat er noemenswaardige uitwisseling tussen die groepen plaatsvindt.

De paring vindt zover bekend in de winterverblijven en tijdens het najaarszwermen plaats. In de herfst (vanaf half augustus) en in het voorjaar (half maart) worden winterverblijven gebruikt als „zwermlocatie“. Tijdens deze fasen kunnen grote zwermen jonge mannetjes, maar ook gemengde groepen van vrouwtjes en adulte mannetjes bij de ingangen en in de verblijven worden waargenomen. Als winterverblijf gebruiken ze voornamelijk ondergrondse objecten, zoals grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en (kasteel)kelders. Daarnaast worden ook overwinterende dieren gevonden in overkluizingen en oude rioolsystemen, kerktorens en in boomholten.

Conclusie

Het verblijfsgebied van de Watervleermuis ondervindt geen hinder van de voorgenomen ontwikkeling omdat;

- Een verblijfsplaats in de zomer kan zijn de houtwal en perceel 4359. Echter tijdens het veld onderzoek is het niet waargenomen. Mocht de Watervleermuis toch huishouden in de houtwal dan wel op perceel 4359 ondervindt hij geen hinder omdat de houtwal en perceel 4359 onaangeroerd blijven.

Het jachtgebied van de Watervleermuis ondervindt geen hinder van de voorgenomen ontwikkeling omdat;

- De homerange varieert afhankelijk van de ligging van de kolonies ten opzichte van het jachtgebied bij van enkele tot meer dan 10 kilometer.

Conclusie overall

Voor de vleermuizen die mogelijk aanwezig zijn op de locatie kan worden geconcludeerd:

De verblijfsplaats

De volgende vleermuizen zijn boombewoners

- Baardvleermuis
- Rosse vleermuis
- Watervleermuis

Mochten deze drie soorten vleermuizen in de houtwal dan wel op het perceel kadastraal bekend onder nummer 4359 voorkomen worden zijn niet in hun verblijfplaats gestoord doordat de houtwal en perceel 4359 onaangeroerd blijven.

De volgende vleermuizen zijn gebouwbewoners

- Gewone dwergvleermuis
- Ruige dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Gewone grootoorvleermuis

Met de nieuwe ontwikkeling wordt een mogelijke verblijfsplaats voor deze vier hierboven genoemde vleermuizen gecreëerd.

Het Jachtgebied

- Het jachtgebied van de vleermuis wordt iets verkleind, namelijk waar de bebouwing komt in het nu braakliggende terrein. Echter dit is nog steeds meer dan ten tijden van de activiteiten van garagebedrijf Deen. Daarnaast is het jachtgebied rondom de locatie dusdanig groot dat bij afname van het oppervlak van het her te ontwikkelen deel er van voedselschaarste geen spraken kan zijn.